

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 64 точка 2, а согласно со членовите 13 и 14 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“, бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А за задолжителна резерва

Општи одредби

1. Со оваа Одлука, Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) ги регулира пресметувањето и исполнувањето на задолжителната резерва на банките и филијалите на странските банки, коишто имаат дозвола за основање и работење, односно дозвола за отворање и работа издадена од гувернерот на Народната банка (во понатамошниот текст: банките) и штедилниците, коишто имаат дозвола за основање и работење издадена од гувернерот на Народната банка.

Основа за задолжителната резерва

2. Основата за пресметување на задолжителната резерва (во понатамошниот текст: основа за задолжителната резерва) ја сочинуваат обврските на банките во домашна и во странска валута (прилози 1 и 2, коишто се составен дел на оваа Одлука) и обврските на штедилниците во домашна валута (прилог 1), и тоа:

- а. депозити и примени кредити;
- б. издадени должнички хартии од вредност од страна на банки и штедилници;
- в. останати обврски.

Во основата за задолжителната резерва не влегуваат:

- а. обврските кон банките и штедилниците;
- б. обврските кон Народната банка;
- в. обврските врз основа на субординирани и хибридни капитални инструменти коишто, согласно со Методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот пропишана од страна на Народната банка, се дел од дополнителниот капитал I и II на банката, односно штедилницата.

3. Банките и штедилниците се должни да ја известат Народната банка за состојбите на обврските, коишто ја сочинуваат основата за задолжителната резерва, за секој ден од календарскиот месец, најдоцна до последниот работен ден пред почетокот на периодот на исполнувањето.

Обврските во странска валута, за секој ден од календарскиот месец, се изразуваат во денари со примена на средниот курс на Народната банка, којшто важи на последниот ден од календарскиот месец.

Банките го вршат известувањето од став 1 на оваа точка преку Електронскиот систем на Народната банка за задолжителната резерва (во понатамошниот текст: Електронскиот систем). Начинот на користење на Електронскиот систем е опишан во

„Технички инструкции за работа со Електронскиот систем на Народната банка за задолжителната резерва“.

Штедилниците го доставуваат известувањето од став 1 на оваа точка по пошта на образец - прилог 3, којшто е составен дел на оваа Одлука.

4. Основата за задолжителната резерва за одреден период на исполнување се пресметува како просек од обврските за секој ден од календарскиот месец, што му претходи на периодот на исполнување. Просекот од обврските во странска валута се изразува и во евра со примена на средниот курс на Народната банка, којшто важи на последниот ден од календарскиот месец.

Стапка на задолжителната резерва

5. Стапката на задолжителната резерва за банките изнесува:
- 10% за обврски во домашна валута;
 - 20% за обврски во домашна валута со валутна клаузула;
 - 13% за обврски во странска валута.

По исклучок на став 1 алинеја 3, стапката на задолжителната резерва за обврски во странска валута во јуни 2009 година изнесува 11,5%.

6. Стапката на задолжителната резерва за штедилниците изнесува 2,5%.

Пресметка на задолжителната резерва

7. Задолжителната резерва на банките во денари се пресметува како збир од:
- износот добиен со примена на стапката од точка 5 став 1 алинеја 1 на основата од обврските во домашна валута;
 - износот добиен со примена на стапката од точка 5 став 1 алинеја 2 на основата од обврските во домашна валута со валутна клаузула; и
 - 23% од износот добиен со примена на стапката од точка 5 став 1 алинеја 3 на основата од обврските во странска валута.

По исклучок на став 1 алинеја 3, за периодот на исполнување кој почнува на 11.07.2009 година, при пресметката на задолжителната резерва на банките во денари се применуваат 13% од износот добиен со примена на стапката од точка 5 став 2 на основата од обврските во странска валута.

8. Задолжителната резерва на банките во странска валута изнесува 77% од износот добиен со примена на стапката од точка 5 став 1 алинеја 3 на основата од обврските во странска валута.

По исклучок на став 1, за периодот на исполнување кој почнува на 11.07.2009 година, задолжителната резерва на банките во странска валута изнесува 87% од износот добиен со примена на стапката од точка 5 став 2 на основата од обврските во странска валута.

9. Банката ја потврдува пресметаната задолжителна резерва преку Електронскиот систем најдоцна еден работен ден пред почетокот на периодот на исполнување на задолжителната резерва. Доколку банката не ја потврди пресметката во предвидениот рок, задолжителната резерва утврдена за тој период на исполнување е конечна.

10. Задолжителната резерва на штедилниците се пресметува со примена на стапката од точка 6 на основата за задолжителна резерва.

Исполнување на задолжителната резерва

11. Банката ја исполнува задолжителната резерва во денари доколку просечната дневна состојба на сметката на банката кај Народната банка за периодот на исполнување е најмалку еднаква на пресметаната задолжителна резерва, согласно со точка 7 од оваа Одлука.

На дневна основа, банката може целосно да ја користи задолжителната резерва во денари.

По исклучок на став 2, до 10.07.2009 година состојбата на сметката на банката на крајот на секој ден од периодот на исполнување треба да изнесува најмалку 20% од задолжителната резерва.

12. Банката ја исполнува задолжителната резерва во евра доколку дневната состојба на издвоените средства на банката на девизна сметка на Народната банка во странство, е најмалку еднаква на пресметаната задолжителна резерва, согласно со точка 8 од оваа Одлука.

13. Штедилницата ја исполнува задолжителната резерва во денари доколку дневната состојба на издвоените средства на штедилницата на посебната сметка за задолжителната резерва во Народната банка, е најмалку еднаква на пресметаната задолжителна резерва, согласно со точка 10 од оваа Одлука.

14. Периодот на исполнување на задолжителната резерва почнува на 11. во тековниот месец и завршува на 10. во следниот месец.

Доколку 11. во тековниот месец е неработен ден во странство, поради што не е можен пренос на средства преку сметките во странство, реализацијата на преносот се врши првиот работен ден, којшто е прв ден од периодот на исполнување на задолжителната резерва во евра. Доколку 11. е неработен ден во земјата, а работен ден во странство, нема промени во периодот на исполнување на задолжителната резерва во евра.

Надомест на задолжителната резерва

15. Стапката на надомест на задолжителната резерва во денари изнесува 2,00% на годишно ниво.

Стапката на надомест на задолжителната резерва во евра изнесува 0%.

16. Народната банка го пресметува надоместот на исполнетата задолжителна резерва, најмногу до висината на задолжителната резерва, согласно со точка 7, 8 и 10 од оваа Одлука, со примена на следнава формула:

$$N = \frac{ZR \cdot n \cdot d}{100 \cdot 360}$$

каде што:

N - надомест на задолжителната резерва за периодот на исполнување

ZR - износ на исполнетата задолжителна резерва

n - стапка на надомест

d - број на денови во периодот на исполнување

Надоместот се плаќа по истекот на периодот на исполнување.

Казнени одредби

17. Народната банка пресметува и наплаќа казнена камата за неисполнување на задолжителната резерва од страна на банките и штедилниците.

Банките и штедилниците се должни да ја платат казнената камата во рок од осум дена од денот на настанувањето на обврската.

Народната банка може да преземе и други мерки во случај на непочитување на одредбите од оваа Одлука.

Задолжителна резерва при статусни промени и одземање дозвола на банка/штедилница

18. Народната банка може да исклучи банка/штедилница од исполнувањето на задолжителната резерва од првиот ден на периодот на исполнување, доколку на банката/штедилницата ѝ е одземена дозволата за основање и работење во текот на тој период.

19. Во случај на спојување или присоединување на банки во текот на периодот на исполнување, задолжителната резерва се пренесува на новата банка, односно на банката којашто продолжува да работи. Исполнувањето на задолжителната резерва претставува збир на исполнувањето на задолжителната резерва на банките коишто се спојуваат или се присоединуваат.

20. Во случај на поделба на банка во текот на периодот на исполнување, задолжителната резерва се пренесува на новите банки. Секоја банка презема дел од задолжителната резерва што претставува соодветен сооднос од вкупната основа за задолжителната резерва на банката што е поделена. Истиот сооднос се применува и при исполнувањето на задолжителната резерва.

21. Во случај на спојување на штедилници заради формирање банка, присоединување на штедилници кон банка или преобразба на штедилница во банка во текот на периодот на исполнување, задолжителната резерва на штедилниците се пренесува на новата банка, односно на банката којашто продолжува да работи. Задолжителната резерва до крајот на тековниот период се исполнува на просечно ниво.

Завршни одредби

22. Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.06.2009 година.

23. Со денот на започнувањето со примена на оваа Одлука, престанува да важи Одлуката за задолжителна резерва („Службен весник на РМ“, бр. 163/08).

О. бр. 02-15/V-1/2009
28.05.2009 година
Скопје

м-р Петар Гошев
гувернер и
претседател
на Советот на Народната банка на
Република Македонија

ПРИЛОГ 1

Листа на обврски во домашна валута:

	Обврски кон добавувачите и други обврски
2249	Добиени аванси во денари - Добиени аванси за други намени
	Тековни сметки во денари
800	Нефинансиски друштва
801	Држава
802	Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
8053	Финансиски друштва - Осигурителни друштва
8054	Финансиски друштва - Пензиски фондови
8055	Финансиски друштва - Други финансиски друштва
807	Домаќинства
808	Нерезиденти
809	Ограничени тековни сметки
	Депозити по видување во денари
810	Нефинансиски друштва
811	Држава
812	Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
8153	Финансиски друштва - Осигурителни друштва
8154	Финансиски друштва - Пензиски фондови
8155	Финансиски друштва - Други финансиски друштва
817	Домаќинства
818	Нерезиденти
819	Ограничени депозити по видување
	Орочени депозити во денари
820	Нефинансиски друштва**
821	Држава**
822	Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата**
8253	Финансиски друштва - Осигурителни друштва**
8254	Финансиски друштва - Пензиски фондови **
8255	Финансиски друштва - Други финансиски друштва**
827	Домаќинства**
828	Нерезиденти**
	Обврски по издадени хартии од вредност во денари и во денари со валутна клаузула
830	Издадени должнички хартии од вредност во денари
831*	Издадени должнички хартии од вредност во денари со валутна клаузула
	Обврски по кредити во денари
840	Нефинансиски друштва**
841	Држава**
842	Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата**
8453	Финансиски друштва - Осигурителни друштва**
8454	Финансиски друштва - Пензиски фондови**
8455	Финансиски друштва - Други финансиски друштва**
848	Нерезиденти **

Орочени депозити и депозити по видување во денари со валутна клаузула

- 860* Нефинансиски друштва**
- 861* Држава**
- 862* Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата**
- 8653* Финансиски друштва - Осигурителни друштва**
- 8654* Финансиски друштва - Пензиски фондови **
- 8655* Финансиски друштва - Други финансиски друштва**
- 867* Домаќинства**
- 868* Нерезиденти**

Обврски по кредити во денари со валутна клаузула

- 870* Нефинансиски друштва**
- 871* Држава**
- 872* Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата**
- 8753* Финансиски друштва - Осигурителни друштва**
- 8754* Финансиски друштва - Пензиски фондови **
- 8755* Финансиски друштва - Други финансиски друштва**
- 878* Нерезиденти**

Финансиски лизинг во денари и во денари со валутна клаузула

- 880 Нефинансиски друштва
- 8853 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 8854 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 8855 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 888 Нерезиденти
- 8890* Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Нефинансиски друштва
- 88953* Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 88954* Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 88955* Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 8898* Финансиски лизинг во денари со валутна клаузула - Нерезиденти

*Обврски во домашна валута со валутна клаузула, за кои се применува стапка на задолжителна резерва од точка 5 став 1 алинеја 2 од Одлуката.

**Со исклучок на сметките за акумулирана амортизација.

ПРИЛОГ 2

Листа на обврски во странска валута:

- Обврски кон добавувачите и други обврски**
- 2250 Добиени аванси во странска валута - Добиени аванси во странска валута од странски банки
- 2259 Добиени аванси во странска валута - Останати добиени аванси во странска валута
- Пресметани расходи, разграничени приходи и времени сметки**
- 295 Други трансакциски сметки
- Тековни сметки во странска валута**
- 700 Нефинансиски друштва
- 701 Држава
- 702 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
- 70511 Финансиски друштва - Банки - Лоро покриени акредитиви и гаранции во странска валута
- 70512 Финансиски друштва - Банки - Покритија по чекови и кредитни писма во странска валута
- 7053 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 7054 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 7055 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 707 Домаќинства
- 708 Нерезиденти
- 709 Ограничени тековни сметки во странска валута
- Специјални сметки во странска валута**
- 712 Специјални сметки на правните субјекти во странска валута
- 719 Други средства на правните лица во странска валута
- Депозити во странска валута**
- 720 Нефинансиски друштва**
- 721 Држава**
- 722 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата**
- 7253 Финансиски друштва - Осигурителни друштва**
- 7254 Финансиски друштва - Пензиски фондови**
- 7255 Финансиски друштва - Други финансиски друштва**
- 727 Домаќинства**
- 728 Нерезиденти**
- 73 **Обврски по издадени хартии од вредност во странска валута**
- Обврски по кредити во странска валута**
- 740 Резиденти**
- 748 Нерезиденти**
- Финансиски лизинг во странска валута**
- 780 Нефинансиски друштва
- 7853 Финансиски друштва - Осигурителни друштва
- 7854 Финансиски друштва - Пензиски фондови
- 7855 Финансиски друштва - Други финансиски друштва
- 788 Нерезиденти

**Со исклучок на сметките за акумулирана амортизација.

